

Asiantuntijalausunto

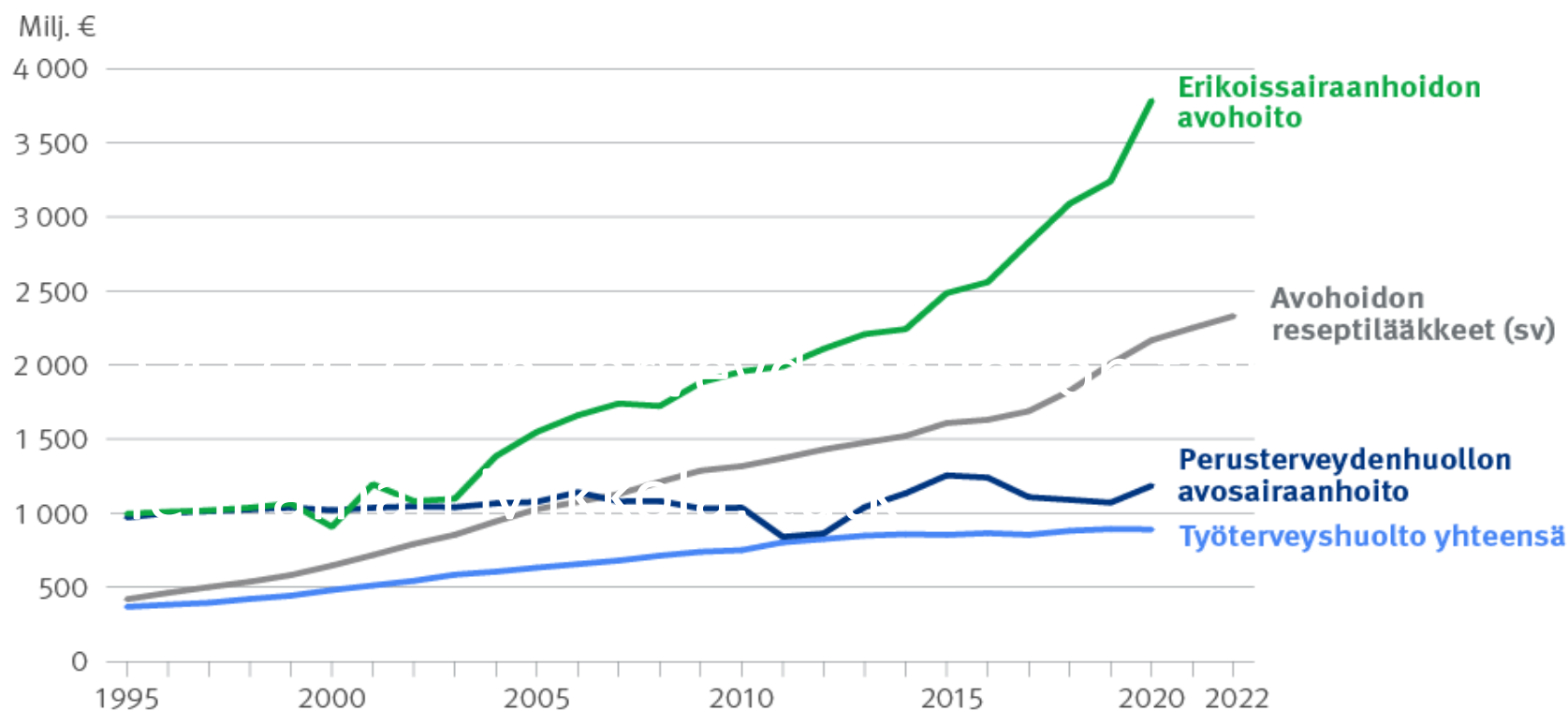
O 41/2023 vp Terveystieteiden tutkimuskeskus

*SONJA LUMME, MARKKU SATOKANGAS, TUUKKA HOLSTER, MARJA-LISA LAUKKONEN,
TARU HAULA, JUHA HONKATUKIA, TIINA HETEMAA, JUTTA NIEMINEN, MERJA
KORAJOKI, ILMO KESKIMÄKI JA LIINA-KAISA TYNKKYNEN* Perustason
avosairaanhoidon rakenteet, resurssit ja rahoitus

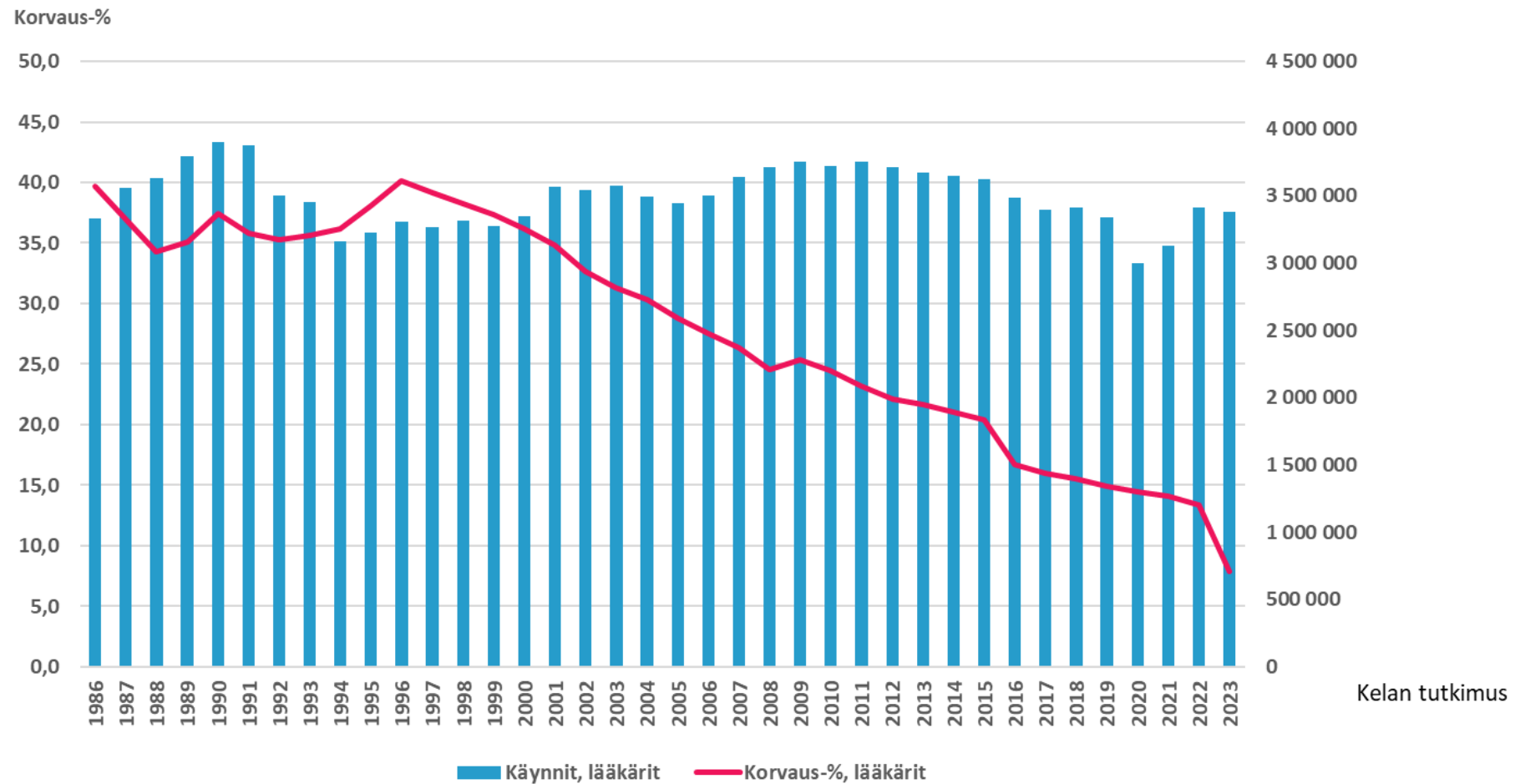
Kelan tutkimusyksikkö/ Hennamari Mikkola 15.10.2025

Perusterveydenhuollon resurssit eivät ole pysyneet kehityksessä mukana

Erikoissairaanhoidon avohoidon, perusterveydenhuollon avosairaanhoidon, avohoidon reseptilääkkeiden (sv) ja työterveyshuollon kokonaiskustannukset 1995–2020 (vuoden 2020 hinnoin)

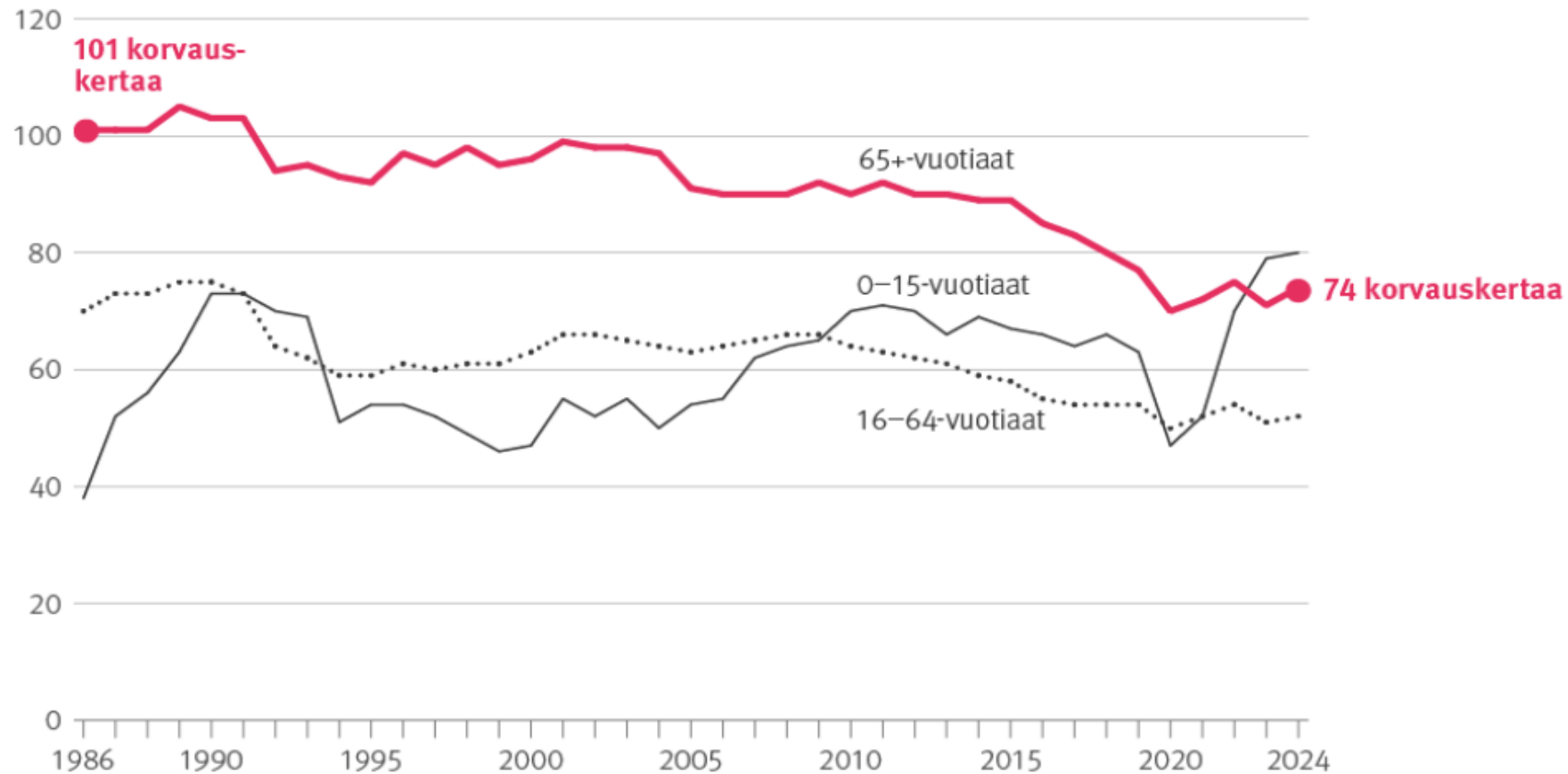
Yksityisten lääkäripalkkioiden Kela-korvausprosentit (%) ja käynnit vuosina 1986-2023. Lähde: Kelasto

Eläkeikäisten yksityisten lääkäripalveluiden käyttö on vähentynyt suhteessa eläkeikäisten määrään

Yksityislääkäripalveluiden käyttö ikäryhmittäin suhteutettuna ikäryhmän kokoon 1986–2024

Kela-korvattujen lääkärikäyntien korvauskerrat 100 ikäryhmän henkilöä kohti

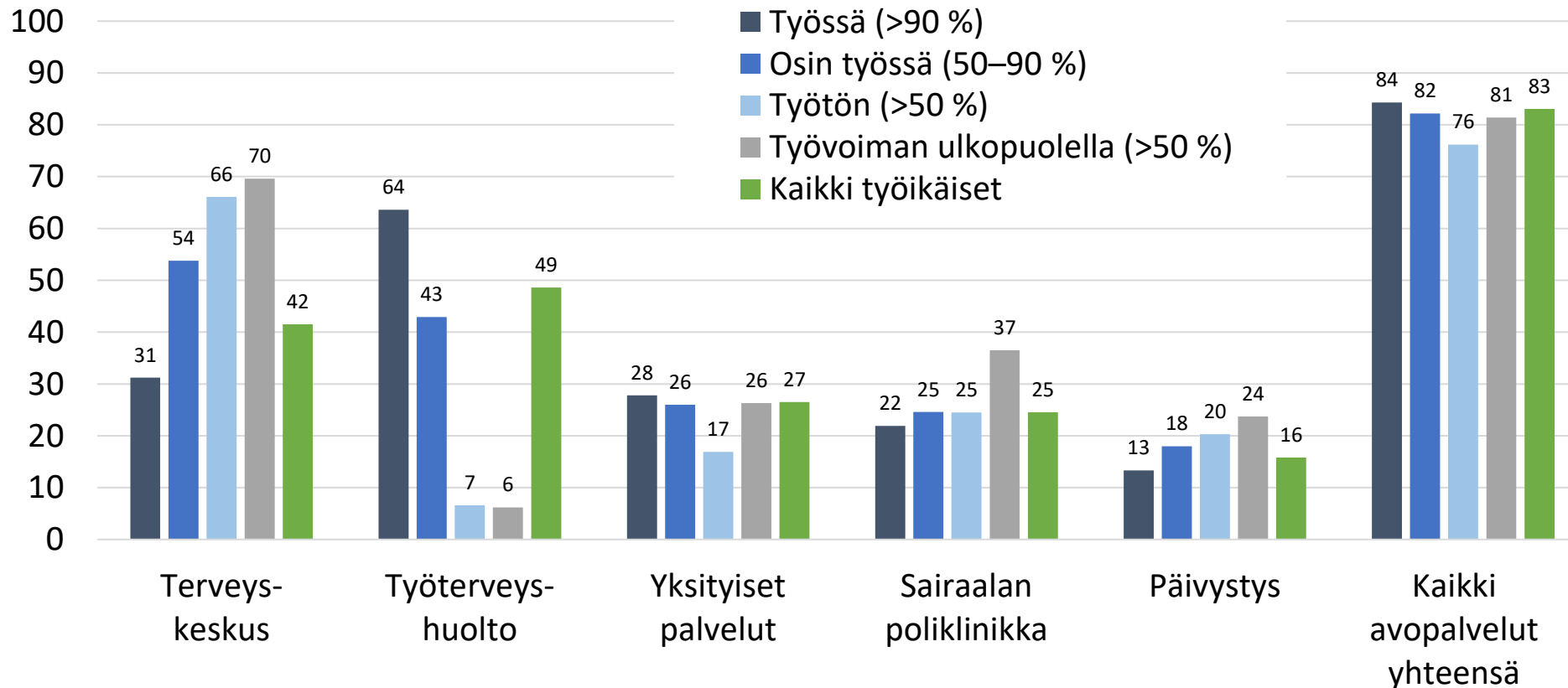
Lähde: Kela, Tilastokeskus

Grafiikka: Kela

Avosairaanhoidon palveluiden käyttö eriytynyttä sektoreittain, mutta kokonaisuutena erot työmarkkina-asemien välillä pieniä

Eri sektoreiden avosairaanhoidon palveluita vähintään kerran vuonna 2018 käyttäneiden **osuudet** työmarkkina-aseman mukaan (Oulussa vuonna 2018 asuneet 25–64-vuotiaat, ml. lääkärillä tai hoitajalla käynnit)

Palvelua käyttäneiden osuus (%)

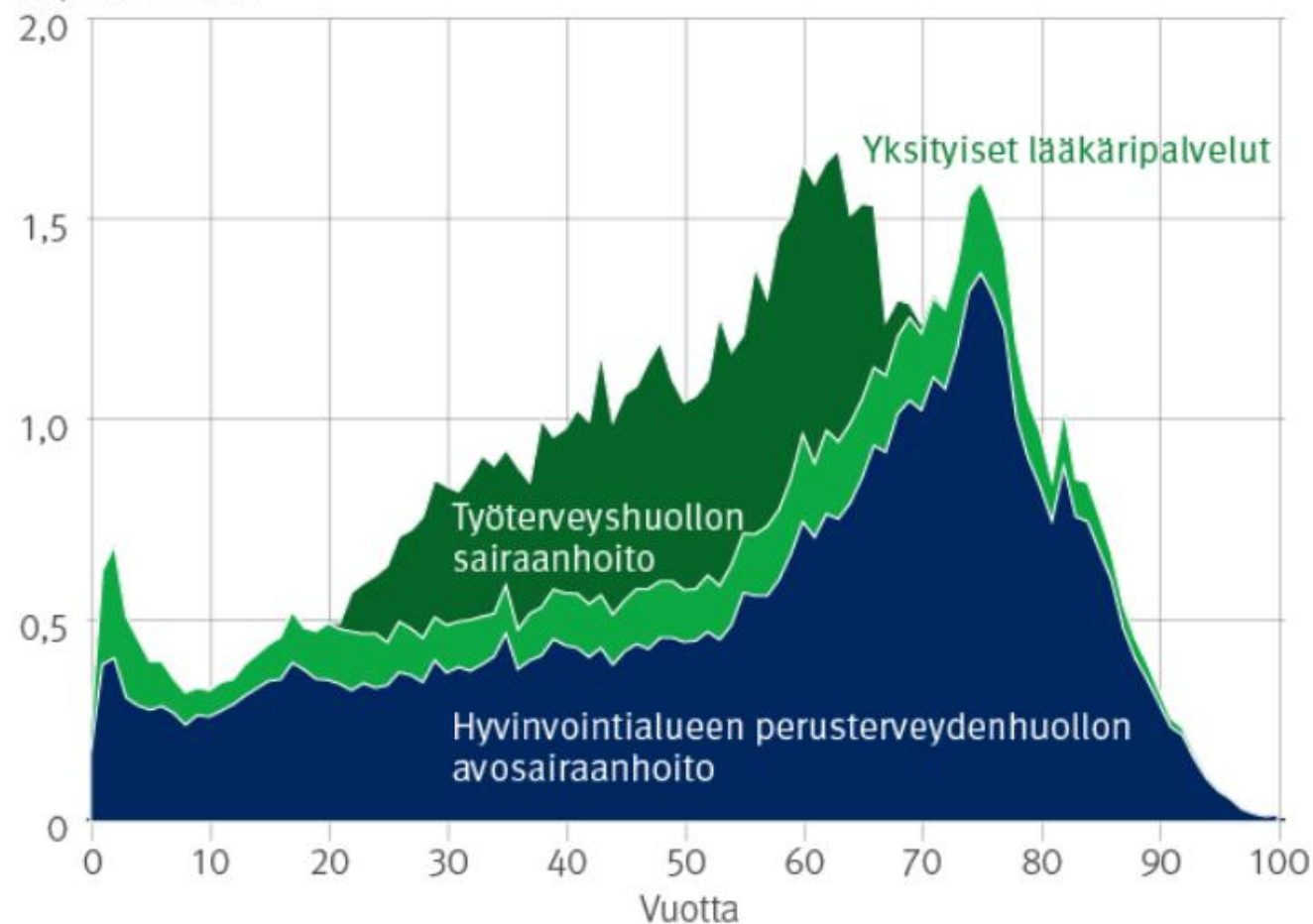
Työssä: yli 90 % vuoden 2018 päivistä työssä
Osin työssä: 50–90 % vuodesta työssä
Työtön: yli 50 % vuodesta työttömänä
Työvoiman ulkopuolella: alle 50 % vuodesta työssä tai työttömänä

Lähde: Blomgren J, Jäppinen S, Lahdensuo K (2022): Avosairaanhoidon palveluiden käyttö on vahvasti eriytynyt työmarkkina-aseman mukaan. Suomen Lääkärilehti 2022; 77: e30509.
www.laakarilehti.fi/e30509

Avosairaanhoidon kustannuksista vajaat 40 % kohdistui työterveyshuollon sairaanhoitoon ja yksityislääkäreille

Avosairaanhoidon kustannukset Keski-Suomen hyvinvointialueella iän mukaan vuonna 2023

Miljoonaa euroa

Kustannukset yhteensä vuonna 2023, miljoonaa euroa

20,7

Työterveyshuollon sairaanhoito

12,6

Yksityiset lääkäripalvelut

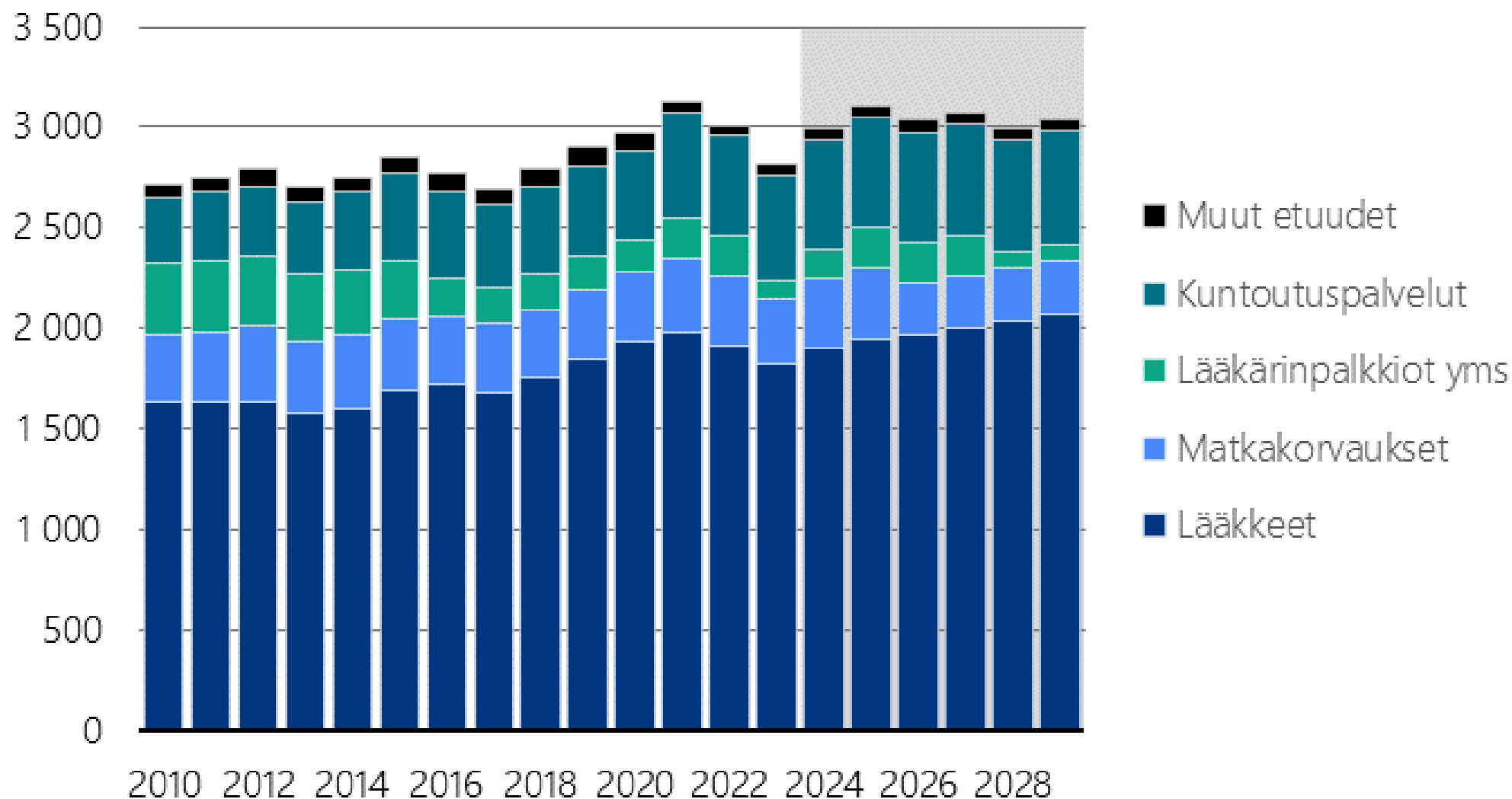
51,3

Hyvinvointialueen perusterveydenhuollon avosairaanhoito

Grafiikka: Kela

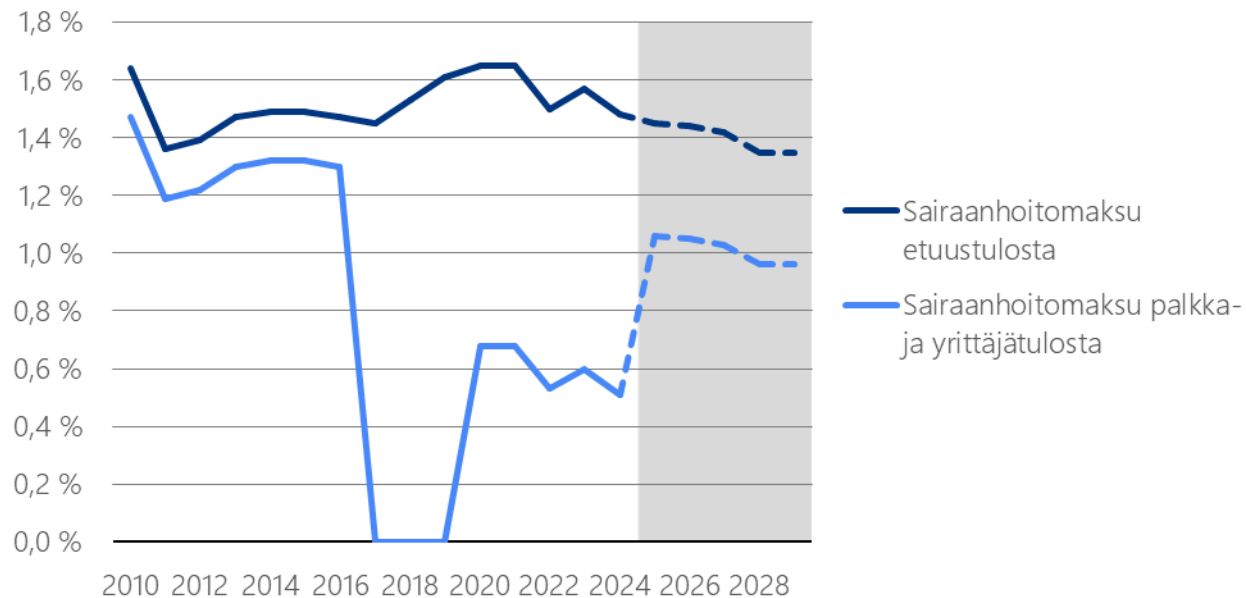
Sairaanhoitovakuutuksen etuuskulut 2010-2029

Milj. euroa (vuoden 2024 rahassa)

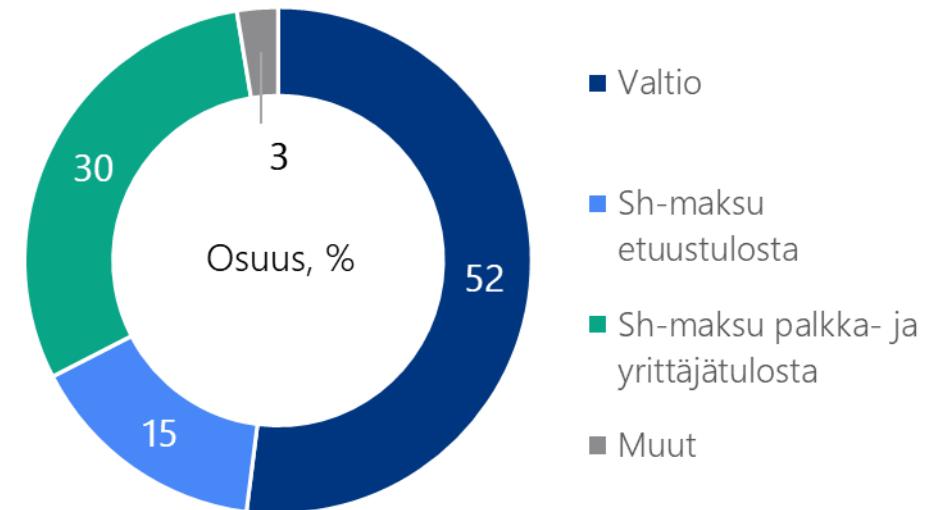

Sairaanhoitovakuutuksen maksut

Sairaanhoitovakuutuksen maksuprosentit 2010-2029

Sh-vakuutuksen rahoitusosuudet 2025

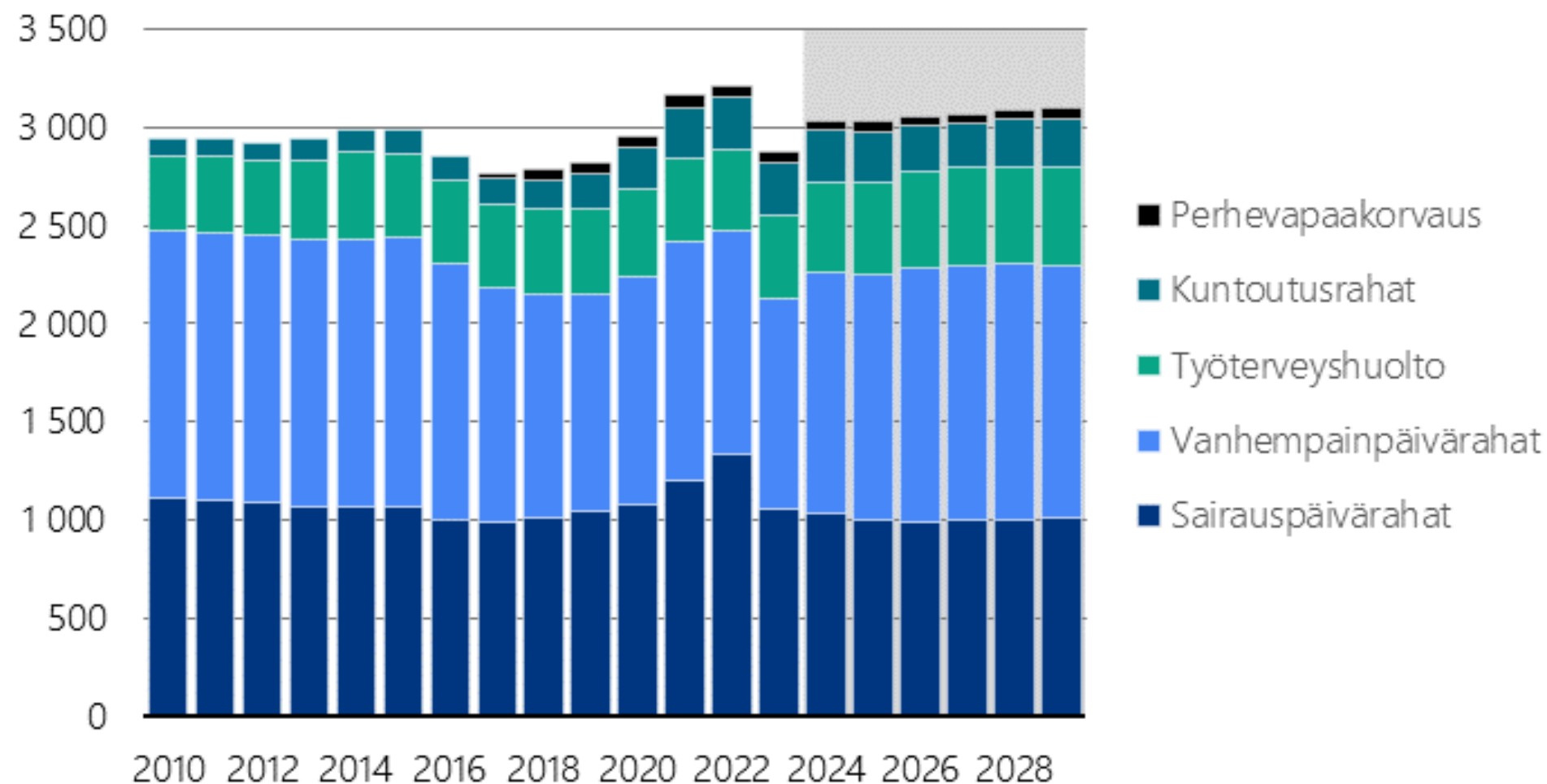

Sairaanhoitomaksu palkka- ja yrittäjätulosta 2025
1,06 %

Sairaanhoitomaksu etuustulosta 2025
1,45 %

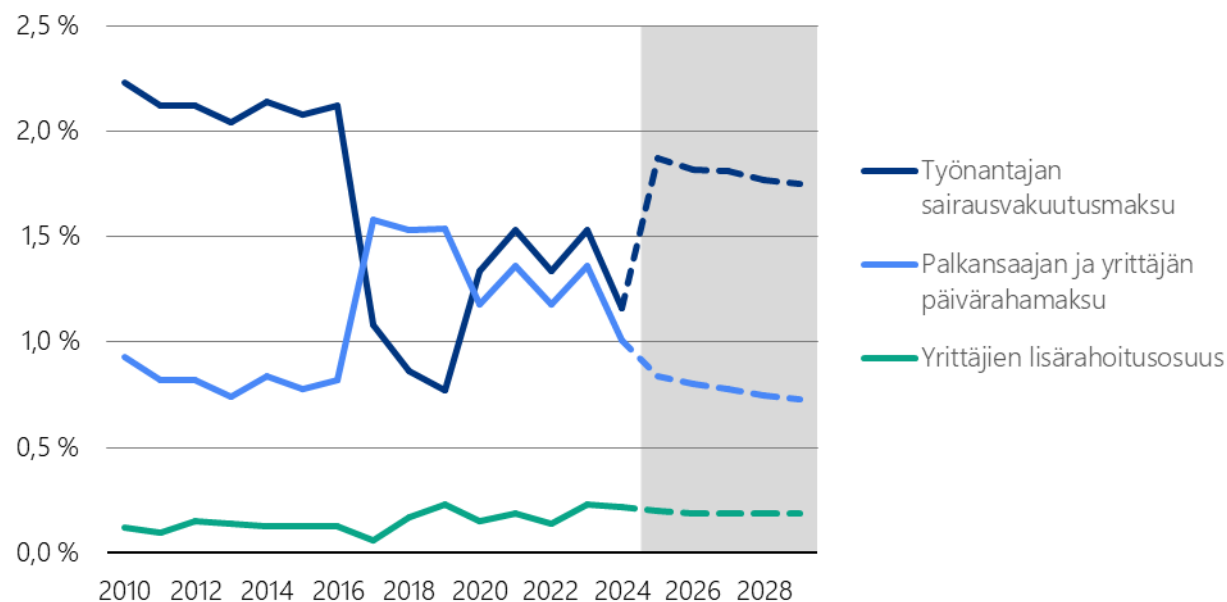
Työtulovakuutuksen etuuskulut 2010-2029

Milj. euroa (vuoden 2024 rahassa)

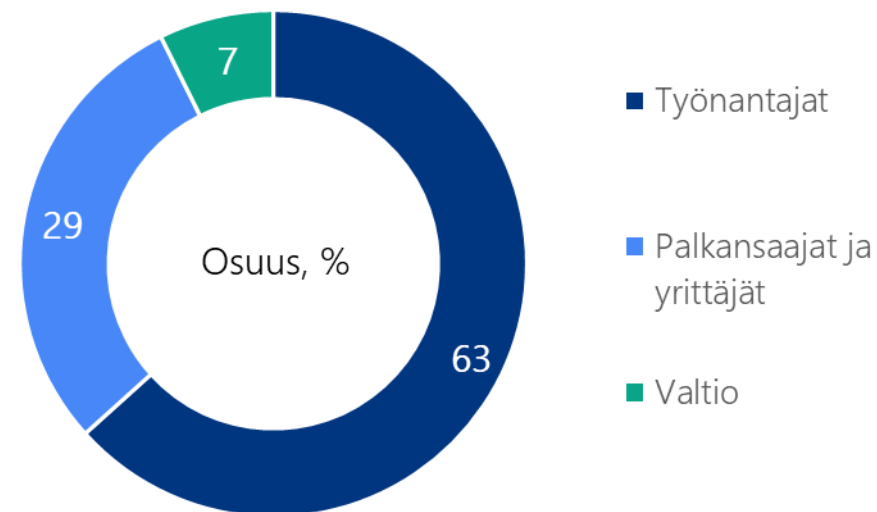

Työtulovakuutuksen rahoitus

Työtulovakuutuksen maksuprosentit 2010-2029

Työtulovakuutuksen rahoitusosuudet 2025

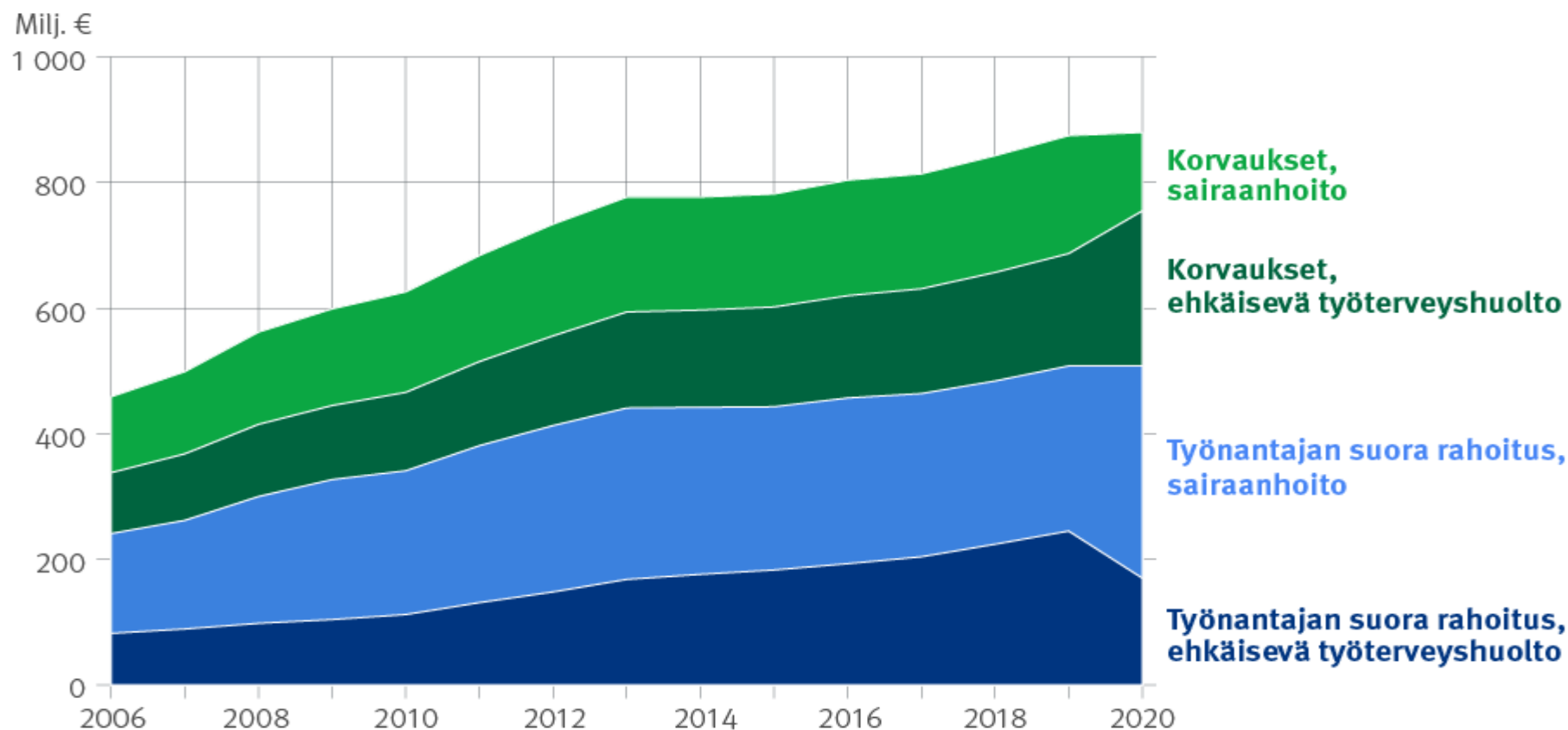
Työnantajan sairaus-
vakuutusmaksu 2025
1,87 %

Palkansaajan ja yrittäjän
päivärahamaksu 2025
0,84 %

Yrittäjän lisärahoitus-
osuus 2025
0,20 %

Työnantajien rahoitusvastuu työterveyshuollon sairaanhoidosta on kasvussa

Työterveyshuollon työnantajien suora rahoitus ja työtulovakuutuksen korvaukset 2006–2020 (vuoden 2020 hinnoin)

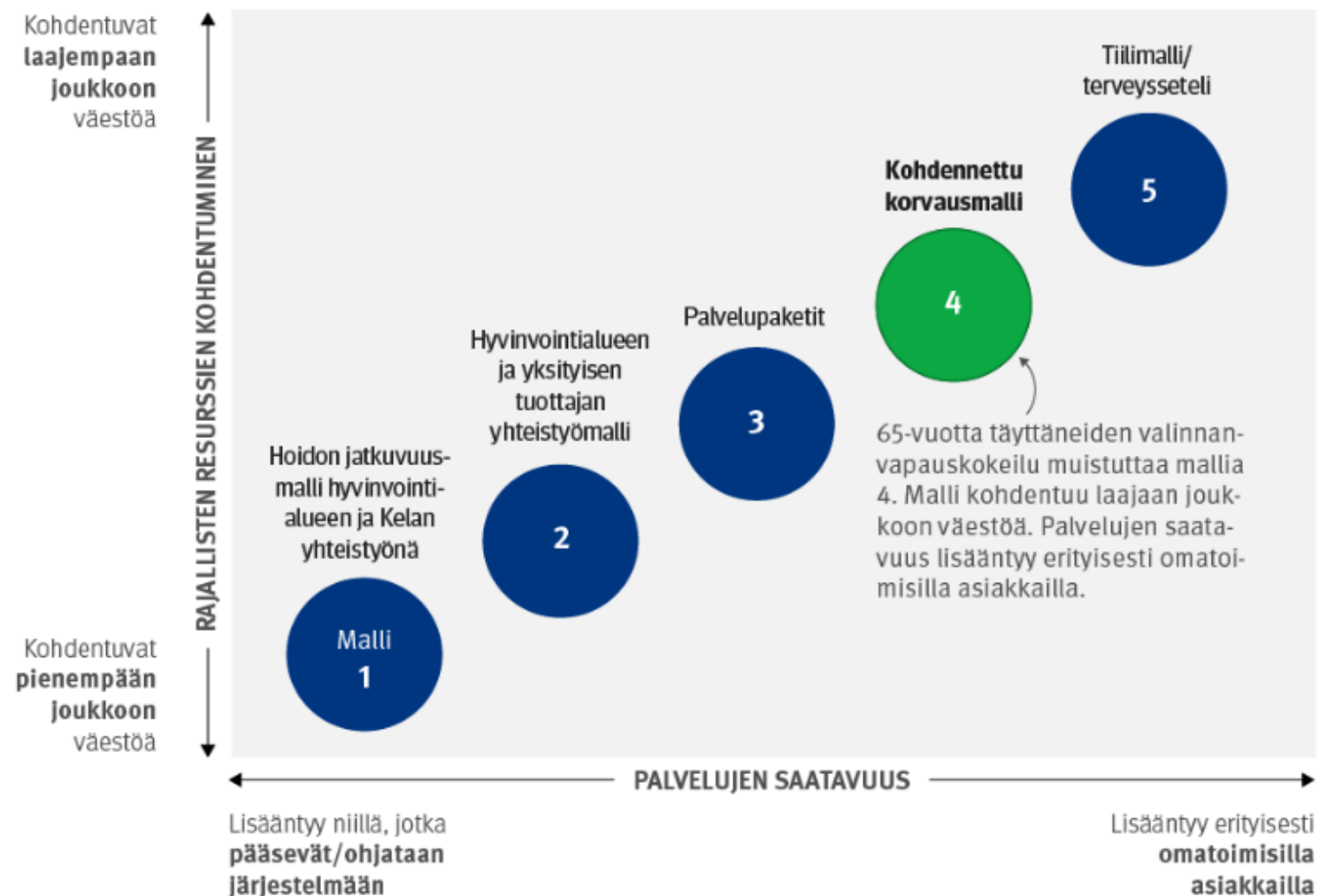
Kela, Tutkimusblogi

Johtopäätökset

- Monikanavarahoituksen purkaminen on avoterveydenhuollossa epärealistista, käytännössä purettavaa rahaa hyvin vähän
- Purkaminen edellyttäisi muun muassa YTHS-järjestelmän uudelleen organisointia/lakkauttamista, työnantajien ja palkansaajien työtulovakuutuksen purkamista ja Kela-korvausjärjestelmän lakkauttamista
- Eri kanavien ajantasainen vertailu ja tiedon tuotanto jatkossa hyödyttää hyvinvointialueiden palvelujen kehittämistä
- Korvamerkityn rahoituksen käyttö parantamaan erityisesti ikääntyneiden ja monisairaiden asemaa on varteenotettava vaihtoehto nopeuttamaan järjestelmän kehittämistä
- Tulevaisuus on eri kanavien yhteistyön tiivistämisessä ja tietojärjestelmien hyödyntämisessä
- Julkisen palvelulupauksen kirkastamisessa ja uusien mallien ja rahoituslähteiden mietinnässä
- Hoidon jatkuvuusmallien kehittämisessä niille asiakasryhmille, jotka siitä eniten hyötyvät
- Opiskelijat ja työikäiset pärjäävät kevyemmilläkin palvelurakenteilla, jossa kehittyvät digitaaliset palvelut ja tekoälyn hyödyntäminen ovat avainasemassa

65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilu kohdistuu laajaan joukkoon omatoimisia asiakkaita

Kela-korvausten kehittämisen vaihtoehdot syksyn 2023 valmistelussa palvelujen saatavuuden ja resurssien kohdentumisen mukaan

[Näin päädyttiin 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeiluun | Kelan tietotarjotin](#)

Grafiikka: Kela